

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 27. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 6. panta 1. punkts – Jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” – Dalibvalsts ģenerālprokurora izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis – Statuss – Neatkarības garantija

Lietā C-509/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 31. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 6. augustā, tiesvedībā par tā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš izsniegts attiecībā uz

PF,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilars [*M. Vilaras*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Toadere [*C. Toader*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente) un K. Likurģs [*C. Lycourgos*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], M. Safjans [*M. Saffjan*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāre: L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 26. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- PF vārdā – *J. Ferry, BL*, un *R. Munro, SC*, kurus pilnvarojusi *D. Rudden* un *E. Rudden, solicitors*,
- *Minister for Justice and Equality* vārdā – *J. Quaney, M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *B. M. Ward, A. Hanrahan* un *J. Benson, BL*, kā arī *P. Carroll, SC*,
- Dānijas valdības vārdā – *P. Z. L. Ngo* un *J. Nymann-Lindgren*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – sākotnēji *T. Henze, J. Möller* un *M. Hellmann*, kā arī *A. Berg*, pārstāvji, pēc tam *M. Hellmann* un *J. Möller*, kā arī *A. Berg*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *D. Dubois*, kā arī *E. de Moustier*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Faraci, avvocato dello Stato*,
 - Lietuvas valdības vārdā – *V. Vasiliauskienė, J. Prasauskienė, G. Taluntytė* un *R. Krasuckaitė*, pārstāves,
 - Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *Z. Wagner*, pārstāvji,
 - Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,
 - Austrijas valdības vārdā – *G. Hesse* un *K. Ibili*, kā arī *J. Schmoll*, pārstāvji,
 - Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *J. Tomkin*, kā arī *S. Grünheid*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 30. aprīļa tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.), (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”) 6. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar *Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras* (Lietuvas Republikas ģenerālprokurors, turpmāk tekstā – “Lietuvas ģenerālprokurors”) 2014. gada 18. aprīli PF kriminālvajāšanai izsniegta Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Īrijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma 2002/584 5., 6., 8. un 10. apsvērumi ir izteikti šādi:
 - “(5) Eiropas Savienībai nospraustais mērķis kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu liek atcelt izdošanu starp dalībvalstīm un to aizstāt ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm. Ieviešot jaunu, vienkāršotu sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod sodu izpildei vai kriminālvajāšanai, būs iespējams izvairīties no sarežģītības un iespējamās kavēšanās, kas piemīt pastāvošajām izdošanas procedūrām. Tradicionālās sadarbības attiecības, kas līdz šim pārsvarā pastāvēja starp dalībvalstīm, ir jāaizvieto ar sistēmu, kura brīvības, drošības un tiesiskuma telpā paredz brīvu tiesu nolēmumu apriti krimināllietās un kas attiecas gan uz procesuālajiem, gan uz galīgajiem nolēmumiem.
 - (6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzišanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmeni”.

[..]

(8) Nolēmumiem par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jābūt pakļautiem pietiekamai kontrolei, kas nozīmē, ka dalībvalsts tiesas iestādei, kurā pieprasītā persona ir apcietināta, būs jāpieņem lēmums par tās nodošanu..

[..]

(10) Eiropas apcietināšanas ordera mehānism[a] pamatā ir augsta dalībvalstu savstarpēja uzticība. Tā īstenošanu var apturēt tikai gadījumā, ja viena no dalībvalstīm nopietni un vairākkārt pārkāpj principus, kas paredzēti [LES] 6. panta 1. punktā [..], ko konstatē Padome, ievērojot [LES] 7. panta 1. punktu, ar sekām, kas izklāstītas attiecīgā līguma 7. panta 2. punktā.”

4 Šī pamatlēmuma 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums groza [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā.”

5 Minētā pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā ir noteikti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas un fakultatīvas neizpildes pamati. Šā pamatlēmuma 5. pantā ir paredzētas garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos.

6 Pamatlēmuma 2002/584 6. pantā “Kompetento tiesu iestāžu noteikšana” ir paredzēts:

“1. Izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.

2. Izpildes tiesu iestāde ir izpildes dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.

3. Katra dalībvalsts informē Padomes ģenerālsekretariātu par kompetento iestādi saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

Īrijas tiesības

7 Pamatlēmums 2002/584 Īrijas tiesībās ir transponēts ar *European Arrest Warrant Act 2003* (Īrijas 2003. gada Likums par Eiropas apcietināšanas orderi), redakcijā, kas piemērojama pamatlīnētā (turpmāk tekstā – “*EAW Act*”). *EAW Act* 2. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

““tiesu iestāde” ir tiesnesis, maģistrāts vai cita persona, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir pilnvarota veikt tādas pašas vai līdzīgas funkcijas, ko šajā dalībvalstī atbilstoši 33. pantam veic [Īrijas] tiesa”.

8 *EAW Act* 20. pantā ir paredzēts:

“(1) Tiesvedībās, uz kurām attiecas šis likums, *High Court* [(Augstā tiesa, Īrija)], ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas dokumentācijas vai informācijas, lai tā varētu izpildīt tai ar šo likumu piešķirtās funkcijas, var pieprasīt attiecīgi izsniegšanas tiesu iestādei vai izsniegšanas valstij noteiktā termiņā iesniegt tai papildu dokumentāciju vai informāciju, ko tā ir norādījusi.

(2) Valsts centrālā iestāde, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas dokumentācijas vai informācijas, lai tā vai *High Court* (Augstā tiesa) varētu izpildīt tai ar šo likumu piešķirtās funkcijas, var pieprasīt attiecīgi izsniegšanas tiesu iestādei vai izsniegšanas valstij noteiktā termiņā iesniegt tai papildu dokumentāciju vai informāciju, ko tā ir norādījusi [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

9 2014. gada 18. aprīlī atbilstoši Lietuvas ģenerālprokurora izsniegtam Eiropas apcietināšanas orderim tika lūgta Lietuvas pilsoņa PF nodošana kriminālvajāšanai par noziedzīgiem nodarījumiem, ko PF esot izdarījis 2012. gadā un kas minētā prokurora ieskatā kvalificējami kā “bruņota laupīšana”.

10 PF cēla prasību *High Court* (Augstā tiesa), apstrīdot šī Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību, tostarp norādot, ka Lietuvas ģenerālprokurors nav “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.

11 Šī apgalvojuma pamatojumam PF balstījās uz kāda Lietuvas advokāta sagatavotu juridisko atzinumu, no kura tostarp izrietot, ka saskaņā ar Lietuvas Republikas Konstitūcijas 109. pantu tiesvedības īstenošana ir tikai tiesu kompetencē. Lietuvas ģenerālprokurors esot hierarhiski augstākais prokurors Lietuvā. Viņam esot prokurora statuss, un viņš esot neatkarīgs gan no izpildvaras, gan no tiesu varas. Saistībā ar prokuroriem minētās konstitūcijas 118. pantā esot noteikts, ka prokurora uzdevumos ietilpst organizēt un vadīt pirmstiesas izmeklēšanu, kā arī veikt kriminālvajāšanu. Tomēr saskaņā ar *Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas* (Lietuvas Republikas Konstitucionālā tiesa) judikatūru prokurors neīsteno tiesvedību un neuzņemas arī ar tiesvedības īstenošanu saistītus uzdevumus izmeklēšanas posmā, par kuru tas ir atbildīgs.

12 Šādos apstākļos *High Court* (Augstā tiesa) ar Īrijas centrālās iestādes starpniecību vērsās Lietuvas ģenerālprokuratūrā, lai saņemtu papildu informāciju par šī prokurora “tiesu iestādes” statusu, tostarp ņemot vērā 2016. gada 10. novembra spriedumu *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858) un 2016. gada 10. novembra spriedumu *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).

13 Lietuvas ģenerālprokurors sniedza šādu atbildi:

“[Lietuvas ģenerālprokurors] ir neatkarīgs no izpildvaras, kā arī no tieslietu ministra.

Lietuvas Republikas prokuratūra [..] sastāv no [Lietuvas ģenerālprokurora] un teritoriālajām prokuratūrām; Lietuvas prokuratūra organizē un vada pirmstiesas izmeklēšanu un valsts vārdā krimināllietās uzsāk kriminālvajāšanu. Šīs tiesību normas ir paredzētas Lietuvas Republikas Konstitūcijas 118. pantā.”

14 2017. gada 27. februārī *High Court* (Augstā tiesa) nosprieda, ka Lietuvas ģenerālprokurors ir “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē un uzdeva veikt PF nodošanu.

15 Ar 2017. gada 20. oktobra spriedumu *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) noraidīja PF apelācijas sūdzību par *High Court* (Augstā tiesa) spriedumu un apstiprināja, ka Lietuvas ģenerālprokurors ir “tiesu iestāde” minētās tiesību normas izpratnē.

- 16 Iesniedzējtiesa, *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija), atļāva pārsūdzēt *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa) spriedumu.
- 17 Ņemot vērā Tiesas judikatūru saistībā ar 2016. gada 29. jūnija spriedumu *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2016:483), 2016. gada 10. novembra spriedumu *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), 2016. gada 10. novembra spriedumu *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) un 2016. gada 10. novembra spriedumu *Kovalkovas* (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), *Supreme Court* (Augstākā tiesa) ir paudusi šaubas par to, vai Lietuvas ģenerālprokurors var tikt kvalificēts par “tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 18 It īpaši no minētās Tiesas judikatūras izrietot, ka šāda kvalifikācija ir atkarīga no tā, vai attiecīgais subjekts ir uzskatāms par iestādi, kura dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās. Minētajā judikatūrā tomēr neesot sniegti skaidri kritēriji, kas ļautu noteikt, vai subjekts dalībvalsts tiesību sistēmā īsteno tiesvedību vai tam ir jāpiedalās tiesvedības īstenošanā.
- 19 Šajā ziņā, ņemot vērā, ka jēdziens “tiesu iestāde” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, nosakot, vai Lietuvas ģenerālprokurors piedalās tiesvedības īstenošanā, ir jābalstās tikai uz attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem. Turklāt šī tiesa vēlas noskaidrot, vai izmeklēšanas un kriminālvajāšanas par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu veikšanai ir pietiekama saistība ar tiesvedības īstenošanu, lai prokurors, kurš veic minētās funkcijas, bet saskaņā ar valsts tiesībām ir neatkarīgs no tiesu varas, varētu tikt uzskatīts par “tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 20 Šādos apstākļos *Supreme Court* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai kritēriji, pēc kuriem nosaka, vai prokurors, kas ir izraudzīts par “izsniegšanas tiesu iestādi” atbilstoši [Pamatlēmuma 2002/584] 6. panta 1. punktam, ir tiesu iestāde šīs tiesību normas autonomā izpratnē, ir šādi, – [pirmkārt,] prokurors ir neatkarīgs no izpildvaras un, [otrkārt,] valsts tiesību sistēmā tiek uzskatīts par tādu, kas īsteno tiesvedību vai piedalās tiesvedības īstenošanā?
 - 2) Ja nē, tad kādi ir kritēriji, pēc kuriem valsts tiesa nosaka, vai prokurors, kas ir izraudzīts par “izsniegšanas tiesu iestādi” atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punktam, ir “tiesu iestāde” atbilstoši šai tiesību normai?
 - 3) Ja kritēriji iekļauj prasību, ka prokuroram ir jāīsteno tiesvedība vai jāpiedalās tiesvedības īstenošanā, vai tas ir jānosaka saskaņā ar prokurora statusu valsts tiesību sistēmā vai saskaņā ar konkrētiem objektīviem kritērijiem? Ja tas ir jādara saskaņā ar objektīviem kritērijiem, tad kādi tie ir?
 - 4) Vai [Lietuvas ģenerālprokurors] ir tiesu iestāde [Pamatlēmuma 2002/584] 6. panta 1. punktā ietvertā jēdziena autonomā izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 21 Ar saviem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver dalībvalsts ģenerālprokuroru, kuram, lai gan tas ir strukturāli neatkarīgs no tiesu varas, ir kompetence veikt kriminālvajāšanu un kurš ir neatkarīgs no izpildvaras.
- 22 Vispirms ir jāatgādina, ka gan dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās principam, gan arī savstarpējās atziņas principam, kas pats ir balstīts uz šo dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējās uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro

Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 23 Saistībā it īpaši ar Pamatlēmumu 2002/584 no tā 6. apsvēruma izriet, ka šajā pamatlēmumā paredzētais Eiropas apcietināšanas orderis ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā ir īstenots savstarpējās atzišanas princips.
- 24 Šis princips ir piemērojams atbilstoši šī pamatlēmuma 1. panta 2. punktam, kurā ir ietverts noteikums, saskaņā ar kuru dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz iepriekš minēto principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem. Līdz ar to izpildes tiesu iestādes šādu orderi principā var atteikties izpildīt tikai atbilstoši šī paša pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā izsmeļoši uzskaitītajiem neizpildes pamatiem. Turklāt Eiropas apcietināšanas ordera izpilde var tikt pakārtota tikai vienam no minētā pamatlēmuma 5. pantā ierobežoti paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi, tā kā Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir princips, atteikums to izpildīt tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 25 Tomēr savstarpējās atzišanas princips paredz, ka tikai Eiropas apcietināšanas orderis Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. punkta izpratnē ir jāizpilda saskaņā ar tā noteikumiem. No minētā panta izriet, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir “tiesas nolēmums”, un tam ir nepieciešams, lai to būtu izsniegusi “tiesu iestāde” šī pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 28. punkts, un 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 29. punkts).
- 26 Atbilstoši minētā pamatlēmuma 6. panta 1. punktam izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.
- 27 Lai gan atbilstoši procesuālās autonomijas principam dalībvalstis saskaņā ar to valsts tiesību aktiem var izraudzīties “tiesu iestādi”, kurai ir kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, šī jēdziena nozīme un tvērums nevar tikt atstāti katras dalībvalsts vērtējumam (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 30. un 31. punkts, kā arī 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 31. un 32. punkts).
- 28 Minētais jēdziens visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, un saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šāda interpretācija ir jāveic, ņemot vērā vienlaicīgi Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta tekstu, tā kontekstu un šī pamatlēmuma mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 32. punkts, un 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 33. punkts).
- 29 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka minētajā tiesību normā ietvertais termins “tiesu iestāde” nav ierobežots ar to, ka ar to tiktu apzīmēti vienīgi dalībvalsts tiesneši vai tiesas, bet tas ļauj – plašākā nozīmē – ietvert iestādes, kas attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās, tostarp atšķirībā no ministrijām vai policijas dienestiem, kuri ir daļa no izpildvaras (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 33. un 35. punkts, kā arī 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 34. un 36. punkts).
- 30 No tā izriet, ka jēdziens “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē var ietvert dalībvalsts iestādes, kas, lai gan ne vienmēr būdamas tiesneši vai tiesas, šajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās.

- 31 Šo interpretāciju apstiprina, pirmām kārtām, konteksts, kādā iekļaujas Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkts. Šajā ziņā ir jānorāda, ka šis pamatlēmums ir tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās instruments, kurš attiecas ne tikai uz krimināltiesu pieņemto galīgo nolēmumu savstarpējo atzišanu, bet plašāk arī uz tādu nolēmumu savstarpējo atzišanu, kurus dalībvalstu tiesu iestādes ir pieņēmušas kriminālprocesā, tostarp ar kriminālvajāšanu saistītajā šī procesa posmā.
- 32 Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās, kas bija paredzēta LES 31. pantā, kurš ir Pamatlēmuma 2002/584 juridiskais pamats, tostarp attiecās uz sadarbību starp dalībvalstu tiesu iestādēm gan saistībā ar procesu, gan nolēmumu izpildi.
- 33 Termins “process”, kuram ir plašs tvērums, var ietvert kriminālprocesu kopumā, proti, pirmstiesas stadiju, pašu kriminālprocesu un krimināltiesas galīgā nolēmuma, kas pieņemts attiecībā uz personu, kura atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, izpildi.
- 34 Šo interpretāciju apstiprina LESD 82. panta 1. punkta d) apakšpunkts, ar kuru ir aizstāts LES 31. pants un kurā šobrīd ir precizēts, ka tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās attiecas uz dalībvalstu tiesu iestāžu un līdzvērtīgu iestāžu sadarbību saistībā ar kriminālprocesu un nolēmumu izpildi.
- 35 Otrām kārtām, iepriekš minēto interpretāciju apstiprina arī Pamatlēmuma 2002/584 mērķis, jo ar šo pamatlēmumu, kā tas izriet no tā 5. apsvēruma, ir paredzēts izveidot sistēmu, kura brīvības, drošības un tiesiskuma telpā paredz tiesas nolēmumu brīvu apriti krimināllietās un attiecas gan uz procesuālajiem, gan uz galīgajiem nolēmumiem.
- 36 Pamatlēmuma 2002/584 mērķis ir, ieviešot notiesāto vai par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizdomās turēto personu vienkāršotu un iedarbīgu nodošanas sistēmu, atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai noteiktā mērķa sasniegšanu – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz augstu savstarpējo uzticību, kurai jāpastāv starp dalībvalstīm atbilstoši savstarpējās atzišanas principam (spriedums, 2017. gada 22. decembris, *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 69. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tādējādi, kā paredzēts šī pamatlēmuma 1. panta 1. punktā, Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai var būt divi dažādi mērķi. Minētais apcietināšanas orderis var būt izsniegts, lai veiktu kriminālvajāšanu tā izsniegšanas dalībvalstī, vai arī, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli šajā pašā valstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 21. oktobris, *B.*, C-306/09, EU:C:2010:626, 49. punkts).
- 38 Līdz ar to, tā kā Eiropas apcietināšanas orderis veicina pirms sprieduma pieņemto tiesas nolēmumu, kas saistīti ar kriminālvajāšanas veikšanu, brīvu apriti, ir jāatzīst, ka iestādes, kas atbilstoši valsts tiesībām ir kompetentas pieņemt šādus nolēmumus, var būt iekļautas minētā pamatlēmuma piemērošanas jomā.
- 39 No šī sprieduma 29.–38. punktā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka prokurors, kuram ir kompetence kriminālprocesā veikt kriminālvajāšanu attiecībā uz personu, kas tiek turēta aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, lai sauktu to pie atbildības tiesā, ir uzskatāms par tādu, kas attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā.
- 40 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka Lietuvas ģenerālprokuroram šajā dalībvalstī ir būtiska loma kriminālprocesā.
- 41 Šajā ziņā savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos Lietuvas valdība ir norādījusi, ka saskaņā ar Lietuvas Republikas Konstitūcijas 118. pantu prokuratūras funkcijas tostarp ir organizēt un vadīt izmeklēšanu, kā arī veikt kriminālvajāšanu. Saskaņā ar *Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas* (Lietuvas

Republikas Konstitucionālā tiesa) judikatūru šī kompetence ir tikai prokuratūrai. Līdz ar to no šīm norādēm izriet, ka Lietuvas ģenerālprokuroram kriminālprocesā vispārīgi ir jārada priekšnoteikumi šīs dalībvalsts krimināltiesu tiesu varas īstenošanai.

- 42 Šādos apstākļos Lietuvas ģenerālprokurors var tikt uzskatīts par tādu, kas attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās.
- 43 Otrkārt, ir jāatgādina, ka ar Pamatlēmumu 2002/584 ir paredzēts izveidot vienkāršotu nodošanas sistēmu tieši starp tiesu iestādēm, aizstājot klasisko suverēnu valstu sadarbības sistēmu, kas ietver politiskas varas iesaistīšanos un vērtējumu, lai nodrošinātu tiesas nolēmumu krimināllietās brīvu apriti kopīgā brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 41. punkts).
- 44 Ja Eiropas apcietināšanas orderis tiek izsniegts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai, šai personai procedūras pirmajā stadijā jau ir bijušas procesuālās garantijas un pamattiesības, kuru aizsardzība izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādei ir jānodrošina atbilstoši valsts tiesībām, tostarp, lai pieņemtu valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu (spriedums, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 55. punkts).
- 45 Tādējādi Eiropas apcietināšanas ordera sistēma ietver divu līmeņu aizsardzību attiecībā uz pieprasītās personas procesuālajām tiesībām un pamattiesībām, jo pirmajā līmenī – tāda valsts tiesas nolēmuma kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu pieņemšanas brīdī – paredzētajai aizsardzībai tiek pievienota aizsardzība, kas jānodrošina otrajā līmenī – izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi, un tas attiecīgā gadījumā var notikt ļoti drīz pēc minētā valsts tiesas nolēmuma pieņemšanas (spriedums, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 56. punkts).
- 46 Saistībā ar pasākumu, kurš tāpat kā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšana var ietekmēt attiecīgās personas tiesības uz brīvību, kas paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 6. pantā, šī aizsardzība nozīmē, ka lēmums, kas atbilst prasībām, kuras ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, ir jāpieņem vismaz vienā no diviem minētās aizsardzības līmeņiem.
- 47 No tā izriet – ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr nav tiesnesis vai tiesa, tādām valsts tiesas nolēmumam kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, savukārt ir jāatbilst minētajām prasībām.
- 48 Šo prasību izpilde tādējādi ļauj garantēt izpildes tiesu iestādei, ka lēmuma izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas veikšanas nolūkā pamatā ir bijusi valsts procedūra, uz kuru ir attiecināma pārbaude tiesā, un ka personai, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts minētais valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, ir bijušas visas garantijas saistībā ar šāda veida lēmumu pieņemšanu, tostarp garantijas, kas izriet no Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktā minētajām pamattiesībām un tiesību pamatprincipiem.
- 49 Otrais attiecīgās personas tiesību aizsardzības līmenis, kurš minēts šī sprieduma 45. punktā, ietver to, ka tiesu iestāde, kam atbilstoši valsts tiesībām ir kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, it īpaši pārbauda, vai ir ievēroti šīs izsniegšanas nosacījumi, un izvērtē, vai, ņemot vērā katras lietas apstākļus, minētā izsniegšana ir samērīgs pasākums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 47. punkts).
- 50 Tieši Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punktā minētajai “izsniegšanas tiesu iestādei”, proti, iestādei, kura *in fine* pieņem lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, ir jānodrošina šis otrais aizsardzības līmenis, arī tad, ja minētais Eiropas apcietināšanas orderis ir balstīts uz valsts lēmumu, kuru ir pieņēmis tiesnesis vai tiesa.

- 51 Līdz ar to “izsniegšanas tiesu iestādei” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāspēj objektīvi izpildīt šo funkciju, ņemot vērā visus apsūdzošos un attaisnojošos pierādījumus un nepastāvot riskam, ka tās lēmumpieņemšanas pilnvaras varētu tikt pakārtotas ārējiem rīkojumiem vai norādījumiem, tostarp no izpildvaras, tā, lai nebūtu nekādu šaubu par to, ka lēmums izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir jāpieņem šai iestādei, nevis galu galā – minētajai izpildvarai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 42. punkts).
- 52 Tādēļ izsniegšanas tiesu iestādei ir jāvar sniegt izpildes tiesu iestādei pārliecību, ka, ņemot vērā izsniegšanas dalībvalsts tiesību sistēmā sniegtās garantijas, tā, īstenojot savas ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas, rīkojas neatkarīgi. Šī neatkarība prasa, lai pastāvētu normatīvi un organizatoriski noteikumi, ar kuriem būtu iespējams nodrošināt, ka izsniegšanas tiesu iestādei, pieņemot lēmumu par šāda aresta ordera izsniegšanu, nav nekāda riska tikt pakļautai tostarp konkrētiem izpildvaras norādījumiem.
- 53 Turklāt, ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt šādu aresta orderi, tostarp par šāda lēmuma samērīgumu, kura pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām.
- 54 Šajā gadījumā no Lietuvas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka Lietuvā galīgo atbildību par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu uzņemas Lietuvas ģenerālprokurors, kurš rīkojas pēc tā prokurora lūguma, kurš ir atbildīgs par lietu, kuras ietvaros tiek lūgts veikt attiecīgās personas nodošanu. Tam uzticēto kompetenču ietvaros Lietuvas ģenerālprokurors izvērtē, vai ir izpildīti Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai nepieciešamie nosacījumi, it īpaši, vai pastāv izpildāms tiesas lēmums par minētās personas apcietināšanu, kuru atbilstoši Lietuvas tiesībām ir pieņēmis izmeklētājtiesnesis vai tiesa.
- 55 Lietuvas valdība savos rakstveida apsvērumos ir arī norādījusi, ka Lietuvas prokuroriem, īstenojot to funkcijas, ir neatkarība, kas paredzēta Lietuvas Republikas Konstitūcijā, it īpaši tās 118. panta trešajā daļā, un *Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas* (Lietuvas Republikas Likums par prokuratūru) noteikumos. Tā kā Lietuvas ģenerālprokuroram ir prokurora statuss, tam ir minētā neatkarība, kas ļauj tam, veicot savas funkcijas, it īpaši kā pamatlietā lemjot par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu kriminālvajāšanas nolūkā, rīkoties bez jebkādas ārējas ietekmes, tostarp izpildvaras ietekmes. Šajā ziņā Lietuvas ģenerālprokuroram ir jānodrošina arī attiecīgo personu tiesību ievērošana.
- 56 Ņemot vērā šos apstākļus, ir jākonstatē, ka Lietuvas ģenerālprokurors var tikt kvalificēts par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē, jo papildus šī sprieduma 42. punktā norādītajam tā statuss šajā dalībvalstī nodrošina ne tikai tam uzticēto uzdevumu izpildes objektivitāti, bet arī piešķir tam neatkarības garantiju attiecībā pret izpildvaru, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi. Paturot to prātā, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem nav skaidrs, vai par minētā prokurora lēmumiem saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu var celt prasību, kas pilnībā atbilst efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām, – bet par to ir jāpārliecina iesniedzējtiesai.
- 57 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver dalībvalsts ģenerālprokuroru, kuram, esot strukturāli neatkarīgam no tiesu varas, ir kompetence veikt kriminālvajāšanu un kura statuss šajā dalībvalstī piešķir tam neatkarību no izpildvaras, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver dalībvalsts ģenerālprokuroru, kuram, esot strukturāli neatkarīgam no tiesu varas, ir kompetence veikt kriminālvajāšanu un kura statuss šajā dalībvalstī piešķir tam neatkarību no izpildvaras, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi.

[Paraksti]